

Укладення додаткових угод на підвищення ціни до договору про закупівлю на постачання електричної енергії (без розподілу)

Відкриття ринку електричної енергії здійснило прорив у проведенні закупівель електричної енергії та вивело їх на новий конкурентний рівень. Але підготовка основних вимог до постачальників і, найголовніше, укладення та виконання договорів про закупівлю на постачання електричної енергії вимагають від замовників основних знань законодавства, що стосується саме ринку електричної енергії та її постачання кінцевим споживачам. Саме про це далі у статті.

Нормативно-правові акти ринку електричної енергії

Підготовка та проведення процедур закупівель / спрощених закупівель на постачання електричної енергії відбуваються з урахуванням наступних нормативно-правових актів (далі — НПА):

[Закону України «Про публічні закупівлі»;](#)

[Закону України від 13.04.2017 № 2019-VIII «Про ринок електричної енергії»;](#)

[Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312;](#)

Кодексу комерційного обліку електричної енергії;

Кодексу системи розподілу;

Кодексу системи передачі.

На виконання договору про закупівлю постачання електричної енергії також розповсюджуються норми вищевказаних НПА. Тому під час підготовки проєкту договору про закупівлю на постачання електричної енергії необхідно приділити особливу увагу і врахувати всі нюанси та ризики, які в подальшому можуть виникнути при його виконанні.

Далі перейдемо до груп споживачів електричної енергії. Споживачі електричної енергії розподіляються на групу «А» і групу «Б».

Постачання електричної енергії споживачам групи «А»

Площадки вимірювання споживачів, що забезпечені прийнятою до розрахунків за електричну енергію схемою обліку електричної енергії (*де вимірюється надходження електричної енергії на площадку*) із встановленими та введеними в експлуатацію Локальне Устаткування Збору та Обробки Даних (ЛУЗОД), Автоматизована система комерційного обліку електричної енергії (АСКОЕ), Автоматизована система збору даних комерційного обліку або лічильниками диференційного (*погодинного, зонного*) обліку електричної енергії із гарантованим щодобовим зчитуванням показів, належать до групи «А» за умови забезпечення визначеним споживачем, Оператором АСКОЕ або постачальником послуг комерційного обліку електричної енергії (ППКО) щодобового зчитування, формування та передачі сформованих погодинних даних комерційного обліку до Оператора системи розподілу (ОСР) / НЕК «Укренерго» (постанова НКРЕКП від 28.12.2018 № 2118 «Про затвердження Тимчасового порядку визначення обсягів купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії електропостачальниками та операторами систем розподілу на перехідний період»).

Постачання електричної енергії споживачам групи «Б»

Споживачі групи «Б» — це споживачі, площадки вимірювання яких не відповідають вимогам щодо організації обліку електроенергії для групи «А». Більшість бюджетних організацій належить до групи «Б».

Постачання електричної енергії споживачам здійснюється за вільними цінами відповідно до частини 2 статті 56 Закону України «Про ринок електричної енергії», які постійно змінюються. Розглянемо складові компоненти ціни електричної енергії для споживачів групи Б:

$$Ц_e = (Ц + М + T_{ocn}) \times 1,2, \text{де}$$

Ц_e — ціна електричної енергії;

Ц — середньозважена ціна закупівлі електричної енергії, що фактично склалася для постачальника на ринку «на добу наперед» у відповідний період постачання, з **урахуванням вимог пункту 5.1. Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку**. Така ціна зазначається на [сайті](#) Оператора ринку. Ціна закупівлі електричної енергії включає всі обов'язкові податки (крім ПДВ, що обліковується окремо), збори та платежі, що передбачені законодавством та іншими нормативними

документами, грн/кВт*год.;

М — маржа постачальника, залежить від обсягу споживання грн/кВт*год.;

T_{осп} — тариф на послуги з передачі електричної енергії, який встановлюється Регулятором відповідно до затвердженої ним методики та оприлюднюється оператором системи передачі на власному сайті в мережі Інтернет у триденний термін після затвердження його Регулятором, грн/кВт*год.;

1,2 — числове значення ПДВ.

Враховуючи специфіку ціноутворення електричної енергії, договір про закупівлю обов'язково повинен передбачати чіткий механізм зміни ціни та зміну істотних умов договору про закупівлю, зазначених у статті 41 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон), адже істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, визначених частиною 5 статті 41 Закону.

Застосування пункту 7 частини 5 статті 41 Закону для внесення змін до договору про закупівлю

У зв'язку з тим, що тариф на передачу електричної енергії (регульована складова вартості електричної енергії) у договорі про закупівлю змінюється впродовж року, обставини щодо внесення змін у разі зміни тарифу **відбуватимуться відповідно до пункту 7 частини 5 статті 41 Закону** у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.

Важливо! Щоб застосувати вищезазначену підставу для внесення змін до договору про закупівлю, замовник має виконати наступні умови:

встановити в договорі про закупівлю порядок зміни ціни, зокрема, на підставі пункту 7 частини 5 статті 41 Закону (див. Приклад);

окремо виділити у договорі про закупівлю тариф на передачу електричної енергії, наприклад, у вигляді формули, зазначеної у розділі «Постачання електричної енергії споживачам групи Б» цієї статті.

Приклад

13.1. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, передбачених статтею 41 Закону України «Про публічні закупівлі»:

13.1.1. Зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики

індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.

13.1.1.1. Сторони вносять до цього договору про закупівлю зміни у разі зміни регульованого тарифу на передачу електричної енергії, з моменту набрання чинності нормативно-правовим актом, яким встановлено (змінено) регульовану ціну (тариф) на передачу електричної енергії. Підтвердженням необхідності внесення таких змін є чинні нормативно-правові акти відповідного уповноваженого органу або держави щодо встановлення (зміни) регульованого тарифу на передачу електричної енергії.

Застосування пункту 2 частини 5 статті 41 Закону для внесення змін до договору про закупівлю

Застосування пункту 2 частини 5 статті 41 — збільшення ціни за одиницю товару до 10 відсотків пропорційно збільшенню ціни такого товару на ринку у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що така зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю, — можливе тільки у разі письмового підтвердження коливання ціни на електричну енергію на ринку.

Підтвердження коливання ціни можуть надавати компетентні органи, як-от: торгово-промислова палата, ДП «Держзовнішінформ» та інші. Перелік органів, установ, організацій, які уповноважені надавати відповідну інформацію щодо коливання ціни електричної енергії на ринку та перелік підтверджених документів не є вичерпним.

Звертаємо увагу: довідка про підтвердження коливання ціни електричної енергії повинна містити не діапазон цін, а саме **коливання** — це зміна ціни за певний період часу, бажано у вигляді відсотка.

Більше про застосування пункту 2 частини 5 статті 41 Закону читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статтях «Обрахунок строків при підвищенні ціни за одиницю товару до 10 %», «[Коли обмеження щодо строків зміни ціни товару у договорі про закупівлю не застосовуються](#)», «[Чи можна збільшувати ціну товару в договорі про закупівлю вже в день його укладення?](#)».

Також слід звернути увагу, що відповідно до рекомендаційного листа Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (далі — Мінекономіки) № [3304-04/33869-06 від 14.08.2019](#) щодо зміни ціни у договорах постачання електричної енергії для документального підтвердження факту коливання ціни електричної енергії на ринку сторони можуть використовувати інформацію з офіційного сайту ДП «Оператор ринку».

Детальніше на порталі RADNUK.COM.UA у статті «[Представник НКРЕКП розкриває секрети](#)

закупівлі електричної енергії».

Крім того, з метою ефективного використання коштів **замовники повинні самостійно здійснювати моніторинг цін** і у разі її зменшення письмово звертатися до постачальника для погодження ціни в бік зменшення відповідно до пункту 5 частини 5 статті 41 Закону.

У разі формульної зміни ціни такі зміни **відбуватимуться відповідно до частини 7 пункту 5 статті 41 Закону**. Формульний розрахунок можна застосовувати наступний:

$$V_{\phi} = V_{\phi} \times (\text{Ц} + \text{М} + \text{T}_{\text{оцп}}) \times 1,2, \text{де}$$

V_{ϕ} — вартість спожитого місячного обсягу електричної енергії у розрахунковому місяці постачання, грн;

V_{ϕ} — фактичний обсяг споживання електричної енергії за місяць постачання, кВт*год.;

Ц — середньозважена ціна закупівлі електричної енергії, що фактично склалася для постачальника на ринку «на добу наперед» у відповідний період постачання, з урахуванням вимог пункту 5.1 Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку. Така ціна зазначається на [сайті](#) Оператора ринку. Ціна закупівлі електричної енергії включає всі обов'язкові податки, збори та платежі, що передбачені законодавством та іншими нормативними документами, грн/кВт*год.;

М — маржа постачальника, залежить від обсягу споживання, грн/кВт*год.;

$T_{\text{оцп}}$ — тариф на послуги з передачі електричної енергії, який встановлюється Регулятором відповідно до затвердженої ним методики та оприлюднюється оператором системи передачі на власному сайті в мережі Інтернет у триденний термін після затвердження його Регулятором, грн/кВт*год.;

1,2 — числове значення ПДВ.

Крім норм Закону про закупівлі, необхідно також врахувати пункт 4 частини 3 статті 57 Закону України «Про ринок електричної енергії», а саме: **електропостачальник має у чіткий та прозорий спосіб інформувати своїх споживачів про:**

вартість та умови надання послуг;

методи оплати, які не повинні допускати дискримінації між споживачами. Системи попередньої оплати мають бути справедливими й адекватно відображати прогнозне споживання;

право споживачів безоплатно обирати і змінювати електропостачальника;

зміну будь-яких умов договору постачання електричної енергії споживачу не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування з урахуванням інформації про право споживача розірвати договір. Електропостачальники зобов'язані повідомляти споживачів у порядку, встановленому законом, про будь-яке збільшення ціни і про їхнє право припинити дію договору, якщо вони не приймають нові умови.

Договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного та Господарського кодексів України з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про публічні закупівлі». Так, відповідно до частини 3 статті 188 Господарського кодексу України сторона договору, яка одержала пропозицію про зміну чи розірвання договору, у двадцятиденний строк після одержання пропозиції повідомляє другу сторону про результати її розгляду.

Отже, перед підвищенням ціни або зміною будь-яких умов договору про закупівлю постачання електричної енергії не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування електропостачальник повинен попередити споживача про намір таких дій.

Для прикладу, організаційний процес зміни ціни договору про закупівлю постачання електричної енергії наведено у Рис. 1, Рис. 2, Рис. 3.

ДОГОВІР, істотні умови договору не повинні змінюватися, крім випадків, визначених ст. 41 ЗУ «Про публічні закупівлі»:

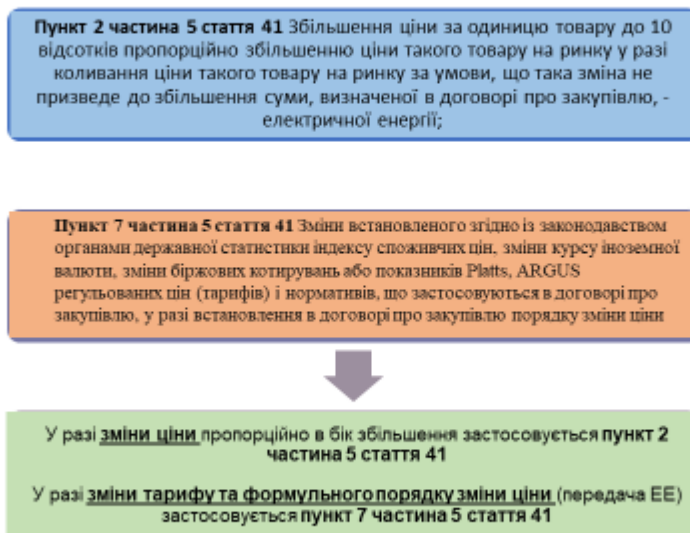

Рис.1

Шляхи підвищення ціни у разі коливання ціни на ринку

Підтверджуємо довідками ТПП / ДЗІ

Збільшення ціни може бути лише пропорційним збільшенню ціни за одиницю такого товару на ринку

Збільшення ціни за одиницю товару до 10 %

Рис.2

Важливо при укладенні додаткових угод

- **Попередити споживача про внесення будь-яких змін до договору не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування відповідно до частини 3 статті 57 Закону України «Про ринок електричної енергії» (направляти листи про намір внесення таких змін).**

Рис.3

Висновок. Розглянувши особливості внесення змін до договору про закупівлю на постачання електричної енергії, можна прийти до висновку, що є певні особливості та нюанси, які впливають із законодавства у сфері постачання електричної енергії.

Якщо учасник звертається до замовника з пропозицією зміни ціни за одиницю товару та повідомляє про це пізніше ніж за 20 днів, то замовник має право відмовитись від укладення такої додаткової угоди, але необхідно враховувати, що ціна на ринку РДН змінюється щомісяця, тому **у разі обґрунтування зміни ціни** постачальником щодо збільшення відмова замовника підписувати додаткову угоду до договору про закупівлю може призвести до розірвання договору про закупівлю. У такому випадку замовники **автоматично** переходять до постачальника останньої надії на час проведення нової процедури закупівлі / спрощеної закупівлі. Більше щодо постачальника «останньої надії» читайте у статтях [«Останні зміни НПА щодо закупівлі електроенергії у постачальника "останньої надії"»](#) та [«Що робити з договорами про закупівлю постачальника "останньої надії" електричної енергії»](#).

Обов'язкова умова в проєкті договору про закупівлю та відповідно в укладеному договорі про закупівлю сторонами, обов'язок попередження постачальником замовника не пізніше ніж за 20 днів про підвищення ціни за одиницю товару, дозволить зменшити демпінг при участі в аукціоні та кількість необґрунтованих додаткових угод.

Також рекомендуємо замовникам переходити на формульне визначення вартості електричної енергії. У такому разі ціна буде щомісяця автоматично змінюватися як у бік збільшення, так і зменшення.

Не забувайте, що для кожного з вас функціонує на порталі RADNUK.COM.UA повноцінний розділ [«Електрична енергія»](#)! Також до вашої комірки знань такі статті:

[Зміна ціни електричної енергії на РДН та ВДР за 10 днів квітня 2021 року;](#)

[Приклад формули розрахунку ціни електричної енергії у тендерній документації;](#)

[Доповнено постанову Кабміну від 20.03.2020 № 225;](#)

[Що робити з договорами про закупівлю постачальника «останньої надії» електричної енергії;](#)

[Останні зміни НПА щодо закупівлі електроенергії у постачальника «останньої надії».](#)